

vergadering **C91 – WON8**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 12 januari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het hogere aardgasverbruik van budgetmeterklanten - 676 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Claes tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de evaluatie van de sociale dienstverplichtingen door het Vlaams Energieagentschap (VEA) en de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) - 641 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het toekennen van huursubsidies aan voormalige psychiatrische patiënten - 686 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de Vlaamse regelgeving in de sociale woningbouw - 728 (2011-2012)	12

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Michèle Hostekint, ondervoorzitter**Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het hogere aardgasverbruik van budgetmeterklanten - 676 (2011-2012)**

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijn vraag is enige tijd geleden opgesteld, begin december, naar aanleiding van een studie van de Vlaamse Regulator voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Daaruit bleek dat het gemiddelde aardgasverbruik van budgetmeterklanten hoger ligt dan dat van de gemiddelde Vlaamse afnemer. Men dacht dat daar misschien wel een aantal redenen voor te vinden waren.

Een mogelijke verklaring zou zijn dat budgetmeterklanten mogelijk slechter behuist zijn en in slechter geïsoleerde woningen leven dan de gemiddelde Vlaming. Zij spenderen misschien ook meer tijd thuis dan anderen. Maar dat zijn allemaal gissingen. Er is eigenlijk geen exacte reden bekend waarom dit verbruik zo hoog ligt. Ik denk echter, minister, dat we het erover eens zijn dat het net die kwetsbare klanten zijn die we moeten behoeden voor dat hoge verbruik. Net bij die klanten moeten we zoeken hoe we dat verbruik naar omlaag kunnen halen, vooral ook gelet op het stijgend aantal klanten dat zijn energierekening nog moeilijk kan betalen. Het is een algemeen verschijnsel dat niet alleen geldt voor aardgas en elektriciteit maar ook voor water en andere consumptiegoederen, basisbehoeften eigenlijk.

Minister, ik denk dat daar de nodige aandacht aan besteed moet worden. Welke conclusies trekt u uit de bevindingen van de VREG over het hoger aardgasverbruik van budgetmeterklanten? Welke acties zult u ondernemen om budgetmeterklanten nog energiebewuster te maken? Welke verklaring hebt u voor het feit dat de gebruiksprofielen van de gemiddelde klant in Vlaanderen sterk afwijken van de gebruiksprofielen die in Europa worden gehanteerd? Ondanks de tevredenheid over de budgetmeters blijkt er vraag te zijn naar meer oplaadpunten. Welke maatregelen overweegt u om ervoor te zorgen dat er een betere toegang is naar meer oplaadpunten?

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, onlangs stelde ik een schriftelijke vraag over de bonus die tijdens de zomermaanden kan worden opgebouwd. Misschien kunt u daar nog wat meer toelichting over geven.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Het is niet eenvoudig om een tijdelijke verklaring te geven voor het hogere aardgasverbruik van budgetmeterklanten, al zijn er wel zeer redelijke veronderstellingen die we kunnen maken.

We zien in de door de VREG gehanteerde verklaring dat deze afnemers mogelijk slechter behuist zijn dan de gemiddelde afnemer. Dat wordt bevestigd door de enquête die de Provinciale Hogeschool Limburg heeft uitgevoerd. Daaruit blijkt dat slechts 25 procent van de ondervraagde budgetmeterklanten eigenaar is van de eigen woning tegenover 75 procent van de totale Vlaamse populatie. De budgetmeterklanten hebben opmerkelijk minder dubbel glas in die woning. Het gaat om 66 procent van de mensen tegenover 92 procent van de mensen in Vlaanderen. Zij hebben ook veel minder dakisolatie. Slechts 33 procent van de mensen met een budgetmeter geniet van dakisolatie, terwijl 76 procent van de Vlamingen daarvan geniet. Iedereen weet dat dit nochtans de goedkoopste manier is om snel een lagere factuur te hebben. In die zin zal de verplichting die we hebben ingevoerd om dakisolatie te veralgemenen en het onmogelijk te maken om woningen te verhuren vanaf 2020 zonder dakisolatie, soelaas brengen. We kunnen uit deze cijfers afleiden dat dit noodzakelijk is omdat het spontaan niet gebeurt door de eigenaars-verhuurders. Dat is wat we altijd veronderstelden, maar nu hebben we ook cijfers om dat concreet hard te maken.

Ik plan acties op twee vlakken. Enerzijds moeten we ervoor zorgen dat budgetmeterklanten gestimuleerd worden om terug te keren naar de markt, naar de voor hen zo voordelig mogelijke leverancier. Dat kan op twee manieren gebeuren. We kunnen hen aansporen om dat te doen door brieven te sturen. Ik denk echter dat de netbeheerder een actievere rol kan spelen in de begeleiding van die mensen. Zij zouden bijvoorbeeld de V-TEST kunnen uitvoeren met de gegevens waarover zij beschikken voor die gebruikers en de gebruikers zelf kunnen informeren over wat de voor hen meest voordelige leverancier zou zijn, en wat concreet het prijsvoordeel zou zijn door te switchen van leverancier. Een actievere begeleiding zou zeker soelaas kunnen bieden. We onderzoeken die mogelijkheid.

Naar aanleiding van de evaluatie van de sociale openbaredienstverplichtingen ben ik gestart met de uitwerking van een reeks aanbevelingen die uitvoerig zijn gemotiveerd in een conceptnota die op 9 december aan de Vlaamse Regering is voorgelegd.

Wat die terugkeer naar de commerciële markt betreft, is er nog een ander aspect. Het ene aspect is de vraag hoe we mensen motiveren om dat te doen. Het andere aspect is de vraag hoe we ervoor zorgen dat ze welkom zijn op die commerciële markt. Sinds 10 november zijn de netbeheerderstarieven die in verhouding tot de voordeligste tarieven op de commerciële markt ontradend zijn, opgenomen in de V-TEST. Daarnaast is het voor mij heel belangrijk dat er regelingen worden uitgewerkt waardoor het onmogelijk zal zijn voor een leverancier om een klant te weigeren om het loutere feit dat hij klant is geweest bij een netbeheerder.

Eigenlijk zullen wij alle weigeringsgronden schrappen, zoals bijvoorbeeld voorkomen op een zwarte lijst. Het zou zelfs kunnen dat juridisch de meest veilige optie erin bestaat dat de enige nog toelaatbare weigeringsgrond openstaande schulden zijn bij de leverancier waar men klant wil worden. Geen enkele andere weigeringsgrond zou nog worden aanvaard. Ik zou dat graag via een openbaredienstverplichting willen opleggen. Ik heb ook gesprekken gehad met de federale minister van Consumentenzaken die via de wet op de marktpraktijken ook kan inbreken op de contractvoorwaarden. We gaan nu na welke overheid op de snelst mogelijke manier ervoor zou kunnen zorgen dat mensen te allen tijde, tenzij ze nog schulden hebben bij de leverancier, terecht kunnen bij de voor hen meest voordelige leverancier. Er zijn twee kanten aan ervoor zorgen dat zo veel mogelijk mensen terugkeren naar de markt: hoe spoor je de mensen aan en hoe zorg je ervoor dat ze er welkom zijn?

Voor het ondersteunen van kwetsbare gezinnen bij het verlagen van hun energieverbruik, zijn er de 20 procent hogere premiebedragen voor energiebesparende investeringen voor beschermde afnemers. Bij het herwerken van de REG-openbaredienstverplichting hebben we ook een aantal beslissingen genomen. U herinnert zich misschien dat de algemene tegemoetkoming van 125 euro per persoon voor de vervanging van een verwarmingsketel is afgeschaft. Het had een beetje een 'meeneemeffect', was te weinig om iemand te doen beslissen maar het ging toch wel om veel geld. We hebben die tegemoetkoming vervangen door een premie van 800 euro voor beschermde afnemers, mensen van wie we weten dat het voor hen onmogelijk zou zijn om een zuinige ketel aan te kopen, tenzij de premie hoog genoeg is. We proberen er toch ook op andere manieren voor te zorgen dat die mensen kansen krijgen om meer energie te besparen.

Hoe zorgen we ervoor dat mensen opladen in de zomerperiode, de periode waarin ze weinig energie verbruiken? We hebben de OCMW's de mogelijkheid gegeven om via een bonussysteem te werken. Wanneer men oplaadt in de zomer, kan men een bonus geven. We gaan nog na in welke mate de OCMW's er ook gebruik van maken. Het is nog maar net van kracht en we hebben enkel voorzichtige cijfers. Na deze winter zullen we een compleet beeld kunnen hebben van hoe vaak het wordt gebruikt en wat de modaliteiten zijn.

Wat mij bijzonder interesseert, is of het bonussysteem wordt gebruikt en of mensen daadwerkelijk vaker opladen in de zomer, daar waar het wordt gebruikt. Als het niet wordt gebruikt, zal deze commissie moeten nadenken over hoe het vaker kan worden gebruikt. Als het wel wordt gebruikt, moeten we nagaan hoe we hierop kunnen inspelen.

Het is essentieel dat mensen kunnen opladen op momenten dat ze wat meer financiële ruimte hebben. We kunnen ook nagaan of we afspraken met de OCMW's kunnen maken, waarbij bijvoorbeeld de schuldafbouw voornamelijk in de zomer kan gebeuren en de oplaadbeurten in de winter worden gebruikt om zich te verwarmen. Het bedrag voor verwarming in de winter wordt zo iets 'normaler' en in de zomer kan men dan werkelijk aan schuldafbouw doen.

Ik denk dat er meerdere systemen mogelijk zijn, maar daarvoor is overleg met de OCMW's nodig. Voor we dat overleg kunnen houden, hebben we meer cijfers nodig. Zodra we die cijfers hebben, zullen we ermee aan de slag gaan. Ik verwijs ook nog naar het project om per jaar bij de meest kwetsbare gezinnen – budgetmeterklanten, mensen met energieschulden – 3000 daken te isoleren.

Wat verklaart het grote verschil in gebruikersprofielen van de gemiddelde klant in Vlaanderen ten opzichte van die in Europa? Het gaat simpelweg om de manier waarop statistieken worden bijgehouden. In Vlaanderen worden de gemiddelden berekend op alle aardgasafnemers, zowel gezinnen die enkel koken op aardgas als gezinnen die verwarmen met aardgas. De Europese cijfers gaan specifiek over huishoudelijke klanten die hun woning enkel verwarmen met aardgas. Zo krijg je natuurlijk cijfers die niet te vergelijken zijn. Het komt trouwens vaker voor. De Scandinavische landen gebruiken zogezegd meer elektriciteit. Dat is waar, maar er wordt veel meer verwarmd met elektriciteit. Je kunt dus niet zomaar vergelijken.

Ik ben een groot voorstander van meer oplaadpunten en van het makkelijker maken om in de weekends op te laden. Er is aan Eandis, Infrax en de Waalse netbeheerders gevraagd om een aantal pistes te onderzoeken die toepasbaar zouden zijn voor de klassieke budgetmeters en mogelijkheden zouden bieden om op verschillende plaatsen op te laden, niet enkel bij OCMW's. Men onderzoekt dat ook in het kader van de eventuele slimme meter. Het is belangrijk dat mensen voldoende mogelijkheden hebben om op te laden, ook in het weekend en ook buiten het OCMW.

Mevrouw Michèle Hostekint: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een aantal zaken bevestigd, maar ook verhelderd.

Slechts 25 procent van de budgetmeterklanten is eigenaar van de woning en er is geen dakisolatie. Dat is een heel belangrijke oorzaak van het hoger verbruik. De verplichte dakisolatie tegen 2020 komt hieraan tegemoet.

Ik onthoud twee belangrijke dingen: de begeleiding van de budgetmeterklanten naar de meest voordelige leverancier, evenals het verbod op weigering van bepaalde klanten en het aanleggen van zwarte lijsten. Dat laatste is misschien het belangrijkste wat u gezegd hebt.

Ik kijk ook met bijzondere aandacht uit naar de evaluatie van het bonussysteem door de OCMW's. Ik denk dat via die weg het verbruik van budgetmeterklanten kan worden beheerst.

De heer Marc Hendrickx: Ik vind het belangrijk dat u hebt gewezen op het feit dat de terugkeer naar de privémarkt een tweesnijdend zwaard is. De gezinnen zijn erg tevreden met het systeem. Wij moeten voorkomen dat zij zich in dat systeem 'installeren'. Wij moeten daar aandacht voor opbrengen. Uit uw antwoord meen ik te mogen afleiden dat u dat wilt doen. Wat de oplaadpunten betreft, wil ik nog zeggen dat een uitbreiding echt wel aan de orde is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Claes tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de evaluatie van de sociale dienstverplichtingen door het Vlaams Energieagentschap (VEA) en de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)
- 641 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Voorzitter, minister, collega's, de VREG heeft een evaluatie van de sociale dienstverplichtingen gemaakt. Deze evaluatie werd reeds afgesproken in het Vlaams regeerakkoord. In dat rapport worden aanbevelingen geformuleerd voor de verbetering van de openbardienstverplichtingen. Aanvankelijk was ik van plan om over die aanbevelingen een aantal vragen te stellen. Maar het lijkt mij toch zinnvoller om in de commissie een algemene bespreking aan dat rapport te wijden. Alle aanbevelingen en voorstellen vereisen dat die in een visie worden ingepast. Deze aanbevelingen gaan over het verbeteren van de dienstverlening van de leveranciers, de budgetmeters of de terugkeer van klanten naar de markt. Dat zijn zaken die wij kunnen evalueren.

In het rapport staat dat er een studiedag voor alle stakeholders zou worden georganiseerd. Daar zouden alle aanbevelingen worden toegelicht en bekeken. Het zou zinvol zijn om ook het parlement en de commissie bij de bespreking van het rapport te betrekken. Hoe wilt u dat aanpakken? Welke aanbevelingen zijn voor u belangrijk?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Minister, als ik me niet vergis hebt u zich er tijdens de bespreking van de beleidsbrief en de begroting toe verbonden om de evaluatie van de openbardienstverplichtingen aan deze commissie voor te leggen.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: De regeling van de werkzaamheden is niet mijn bevoegdheid, maar ik heb wel gezegd dat ik het een goed idee zou vinden om hiervoor in de commissie discussietijd uit te trekken. Iedereen, ook u, was uitgenodigd op de stakeholdersvergadering. Er waren trouwens commissieleden aanwezig. In navolging daarvan heb ik een conceptnota aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Ik zou die kunnen overmaken, maar dat heeft natuurlijk vooral zin als wij daarover van gedachten kunnen wisselen. Ik sta dus open voor een gesprek, eventueel op basis van een toelichting. U zegt maar hoe u het wilt.

Mevrouw Sonja Claes: Mij lijkt dat het zinvolste: op basis van de conceptnota een goed voorbereide, uitgebreide discussie in de commissie voeren.

De voorzitter: Wij zullen in de regeling van de werkzaamheden een datum voor een gesprek vastleggen.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het toekennen van huursubsidies aan voormalige psychiatrische patiënten
- 686 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, deze vraag vloeit voort uit de resolutie die eind 2010 in het Vlaams Parlement is goedgekeurd. Om het beperkt aanbod van de sociale huisvestingsmaatschappijen te compenseren, zocht Vlaanderen naar een alternatief om huren op de privémarkt te ondersteunen. Dat leidde tot de idee van de huursubsidie: een

maandelijkse tegemoetkoming die de huurprijs betaalbaar moet maken of houden. Door een besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2007 en uitvoeringsbesluiten van 27 april 2007 is het stelsel van de huursubsidie grondig gewijzigd. Wie een aanvraag indiende voor 1 mei 2007, viel nog onder het oude stelsel. Elke aanvraag vanaf 1 mei 2007 valt automatisch onder het nieuwe stelsel.

De voorwaarden die daarin zijn opgenomen, zorgen wel voor wat problemen inzake de integratie van psychiatrische en voormalige psychiatrische patiënten. Om burgers met een psychiatrische problematiek die jarenlang in een psychiatrisch ziekenhuis verbleven, meer integratiekansen te bieden, richtte de federale overheid in 1990 de initiatieven beschut wonen op. Er zijn er heel wat, verspreid over heel Vlaanderen. Die initiatieven nemen de begeleiding en de huisvesting in woningen voor deze mensen ter harte. Daarbij staat de bewoner zelf in voor zijn huisvestings- en leefkosten. Een groot aantal van de bewoners leeft van een vervangingsinkomen.

Doordat de initiatieven beschut wonen zelf eigenaar zijn van een aantal woningen of gerichte woningen van derde-eigenaars onderverhuren aan de psychiatrische bewoners, kunnen zij de huisvestingskosten laag houden. Heel wat initiatieven bouwen of verbouwen zelf. Indien de bewoners voldoende hersteld zijn in hun psychiatrisch ziekteproces en beschikken over voldoende vaardigheden, zijn zij klaar om zelfstandig te leven. Dan is het beschut wonen een eerste tussenstap, met nadien hopelijk de stap naar echt zelfstandig wonen.

Gelet op het beperkte inkomen dat de meeste van die mensen hebben, is het voor hen enorm moeilijk om geschikte huisvesting te vinden. Vaak zijn ze ook sociaal geïsoleerd, hebben ze het financieel moeilijk, hebben ze geen werk, leven ze van een vervangingsinkomen. Door de lange wachtlijsten kunnen ze bij ontslag uit het initiatief beschut wonen niet onmiddellijk een sociale woning toegewezen krijgen en amper een woning van een sociaal verhuurkantoor.

Door de nieuwe voorwaarden voor de huursubsidies stellen we vast dat die mensen ook niet meer in aanmerking komen voor een huursubsidie. In het stelsel tot april 2007 volstond immers een domicilie van minstens zes maanden in een voorziening, zonder andere eigen woning, om als dakloze te worden erkend. Dat gaf op zijn beurt recht op huursubsidie, tenminste indien was voldaan aan de inkomens- en eigendomsvoorwaarde. In het nieuwe stelsel komt men enkel als dakloze in aanmerking wanneer men via het OCMW een federale installatiepremie heeft genoten als dakloze. Om onder die maatregel te vallen, moet men als enige inkomen het leefloon hebben of andere vervangingsinkomens. Bovendien kent het OCMW deze installatiepremie toe aan personen zonder woonst met als doel die persoon in de mogelijkheid te stellen zich een uitzet aan te schaffen.

Met andere woorden: een bewoner beschut wonen die het initiatief wenst te verlaten of die men helpt het te verlaten, maar die reeds over een deel van een uitzet beschikt om volledig zelfstandig te gaan wonen, zal niet meer in aanmerking komen voor de federale installatiepremie via het OCMW. Bijgevolg voldoet hij of zij niet aan het criterium om een huursubsidie toegekend te krijgen.

In de meeste gevallen voldoen die mensen ook niet aan de andere voorwaarden. Een van die voorwaarden is de non-conformiteit van de te verlaten woning. De woningen van beschut wonen worden gecontroleerd door het Vlaams agentschap Inspectie en moeten voldoen aan de vereisten van de Vlaamse Wooncode. Dat is nogal logisch, maar op die basis kunnen de bewoners dus ook geen recht openen op een huursubsidie. Nog een andere voorwaarde is de non-conformiteit op basis van overbewoning van de te verlaten woning. Ook dat komt amper voor in de groepswoningen van beschut wonen.

De niet-aangepastheid van een woning zou wel in te roepen zijn voor bewoners of ex-bewoners van beschut wonen, maar dan niet zozeer het gebrek aan fysieke toegankelijkheid, maar wel het gebrek aan een van de maatschappelijke voorzieningen. Daarbij gaan de bevoegde provinciale administraties uit van de beschikbaarheid van een bakker, een slager,

een apotheek, een arts en openbaar vervoer binnen een afstand van 600 meter, het traject te meten als voetganger volgens gps. Met andere woorden: de afwezigheid van een apotheek binnen een afstand van 600 meter van de woning kan als argument worden ingeroepen om aan te tonen dat de huidige woning van beschut wonen niet aangepast is en dat de bewoner in aanmerking komt voor huursubsidie, wanneer hij verhuist naar een aangepaste woning.

Rekening houdend met het maximaliseren van de integratiekansen van bewoners beschut wonen, liggen de woningen van die initiatieven vanzelfsprekend in de dorps- of stadskern, waarbij de noodzakelijke faciliteiten voor dagelijks levensonderhoud in een beperkte straal voorradig zijn. De meeste van die mensen hebben ook geen eigen wagen en zijn beperkt in hun mobiliteit. Bijgevolg is ook dat argument van niet-aangepaste woning wegens onbeschikbaarheid van diensten amper bruikbaar.

We kunnen dus stellen dat personen met psychiatrische stoornissen, die middels de inspanningen van psychiatrische ziekenhuizen en initiatieven beschut wonen voldoende hersteld zijn en over voldoende vaardigheden beschikken om zelfstandig te gaan leven en wonen, weinig kansen hebben om een recht op de Vlaamse huursubsidie te openen. Bijgevolg komt hun integratie in de maatschappij, bij gebrek aan een betaalbare woning, op de helling te staan.

Minister, die problematiek spoort niet met het streven naar de vermaatschappelijking van de geestelijke gezondheidszorg, die we ook als uitgangspunt hebben gesteld in onze resolutie van 23 december 2010. Daarin werd uitdrukkelijk gevraagd om op het vlak van huisvesting maatregelen te treffen opdat mensen met geestelijke gezondheidsproblemen toegang zouden verwerven tot sociale huisvesting en tot huursubsidies.

Bent u op de hoogte van het probleem? Wat is de reden van de bepaling dat men recht moet hebben op een federale installatiepremie? Hoe zult u ervoor zorgen dat, in het kader van de vermaatschappelijking en in uitvoering van de resolutie van 23 december 2010, mensen met geestelijke gezondheidsproblemen gemakkelijker toegang kunnen krijgen tot sociale huisvesting enerzijds en huursubsidies anderzijds?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, collega's, ik wil me aansluiten als ervaringsdeskundige. Ik woon in een stad die het grootste psychiatrische ziekenhuis van Vlaanderen heeft, met 700 bedden. We hebben ook het grootste aanbod van beschut wonen, met 260 bewoners in ongeveer de helft aan woningen. Dat is ook de reden waarom het bij ons zo moeilijk is om te huren via een sociaal verhuurkantoor. De mensen zijn immers geneigd om hun woning te verhuren aan beschut wonen, wat we alleen maar kunnen toejuichen.

Ik wil een kanttekening maken. Minister, u weet dat ik een groot pleitbezorger ben van sociale woningbouw, maar ik ben ook een hevige tegenstander van het 'saucissoneren' van de sociale woningbouw. Toch moeten we antwoorden kunnen bieden aan eenieder om het recht op wonen waar te kunnen maken. Vandaag gaat het over psychiatrische patiënten, we hebben ook al debatten gehad over mensen met een gevangenisverleden. Ook aan hen moeten we antwoorden kunnen bieden, maar ik hou toch nog eens een pleidooi voor alleenstaanden met kinderen. We proberen iedereen te activeren, ook personen met een geestelijke handicap, in het kader van de sociale economie. Wie gaat werken, moet er ook nog terechtkunnen. We hebben één groot gemeenschappelijk probleem: ons aanbod. Ik hoop dat we de volgende twee jaar daar een boost aan kunnen geven. Ons aanbod is nog altijd te beperkt om een antwoord te kunnen bieden op die vele vragen.

Ik ben er grote voorstander van om personen met een geestelijke handicap meer te integreren in de sociale huurwoningen. Maar dan moet men zich ook durven in te schrijven bij die bouwmaatschappijen. We moeten ook zorgen voor een spreiding over heel Vlaanderen. Bij ons komen mensen uit heel Vlaanderen met een psychiatrische handicap terecht. We hebben bijvoorbeeld ook de grootste afdeling met pedofielen. Ook zij komen terecht in het beschut wonen. Dat gebeurt in alle vrede in mijn stad, maar op een gegeven moment moeten mensen

ook de stap kunnen zetten naar de streek van waar ze afkomstig zijn. Het kan niet zijn dat bouwmaatschappijen in bepaalde streken, zoals ook in Geel bijvoorbeeld, dat allemaal moeten opvangen.

De aanzetten voor de huursubsidie zijn gegeven. Ik ga ervan uit dat iedere persoon die langer dan vijf jaar op de lijst staat, sinds het ogenblik dat die is ingeschreven bij een bouwmaatschappij, daar gebruik van zal kunnen maken. Interpreteer mijn kanttekening niet negatief. Ik pleit voor sociale woningbouw voor iedereen.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: De situatie is me zeker bekend. Er is een tendens naar vermaatschappelijking in de geestelijke gezondheidszorg. De residentiële bedden worden afgebouwd ten voordele van semiambulante plaatsen. Dat mensen die vroeger residentieel werden opgevangen, nu sneller op de woningmarkt terechtkomen, vind ik op zich geen negatieve evolutie. Wel wil ik daarvoor heel goed samenwerken met de minister van Welzijn. Wij hebben elkaars budgetten al gebruikt voor de gemeenschappelijke noden. Het aanpasbaar maken van sociale woningen voor mensen met een bepaalde zorgnood, neem ik gewoon op in mijn budgetten. Dat gebeurde vroeger niet. Ik wil daar echt aan meewerken.

Wat niet kan, is dat die tendens van vermaatschappelijking van de zorg, simpelweg zou leiden tot een verschuiving van de kost van het opnemen van die mensen. Dat is niet zozeer een principiële houding, dat is gewoon de realiteit. Ik heb in mijn middelen voor woonbeleid niet de mogelijkheid om dat te doen. Mijn bezorgdheid voor die groep mensen is heel groot. Mijn hart ligt zeker bij die heel kwetsbare mensen. Ik probeer veel te doen, maar er zijn grenzen aan wat ik budgettair aankan. U weet dat het met de ene collega al wat vlotter loopt dan met de andere. Met minister Vandeurzen gaan die gesprekken zeer vlot. Zelfs als het gaat over budgetten, gaat dat heel goed. Vaak is het dan ieder voor zich, maar dat hebben wij niet, al zijn er, zeker in deze tijden, ook beperkingen.

De definitie van daklozen in het oude stelsel tot april 2007 legde een interpretatiebevoegdheid bij het agentschap Wonen-Vlaanderen, die in de feiten voor grote onduidelijkheid zorgde. Om als dakloze te kunnen worden beschouwd, mocht de aanvrager bijvoorbeeld in de zes maanden voorafgaand aan een referentiedatum niet beschikken over een recht van bewoning, behalve als dat recht betrekking had op een tijdelijke opvang om psychische redenen. Maar nergens stond heel duidelijk wat dat recht van bewoning was, wanneer men kon spreken over een tijdelijke opvang om psychische redenen, en de termijn van zes maanden was ook een beetje arbitrair gekozen. Als iemand een instelling had verlaten en vervolgens een huursubsidie aanvroeg, wist die persoon in dat oude stelsel vooraf helemaal niet of die zou voldoen aan de voorwaarden. Er was niet de minste rechtszekerheid.

In werkelijkheid werden in dat stelsel heel veel aanvragen van verlaters van een initiatief voor beschut wonen gewoon geweigerd, omdat de aanvrager daar net geen zes maanden had verbleven of een recht van bewoning had gekregen bij familie of kennissen. Maatschappelijk gezien is dat heel mooi, maar plots had die persoon dan geen recht meer op de huursubsidie. Ook werd er vaak beslist dat er onvoldoende was aangetoond dat er psychische redenen in het spel waren. Ook dat kon zomaar worden geïnterpreteerd.

Om een einde te maken aan die rechtsonzekerheid, is bij het tot stand komen van het nieuwe stelsel in 2007 beslist om de definitie van dakloze te koppelen aan de federale installatiepremie. Dat was echt een goede beslissing. Uit de cijfers leren we dat in het oude stelsel het percentage ex-daklozen bij de huursubsidiegerechtigden ongeveer 10 procent bedroeg, met al die interpretatiemoeilijkheden. Bij de goedkeuringen in 2011 is dat percentage ruim boven 30 procent gestegen. Door die grotere rechtszekerheid kunnen we een grotere groep mensen helpen met die huursubsidie. Die middelen komen veel meer dan vroeger terecht waar ze het meest nodig zijn. Dat is een goed teken.

Wat de sociale huisvesting betreft, verwijs ik naar de mogelijkheden door het ontwikkelen van een lokaal toewijzingsbeleid. Het proefproject in Antwerpen speelt in op de doorstroming uit de geestelijke gezondheidszorg. In woningen van een sociaal verhuurkantoor (SVK) is er een puntensysteem voor toewijzing.

Essentieel bij een doorstroming naar sociale huisvesting is de garantie op begeleiding en nazorg vanuit de geestelijke gezondheidszorg. Daarmee staat of valt het slagen van die doorstroming, zowel voor de ex-patiënt zelf als voor de medebewoners. Dat is een heel belangrijk aandachtspunt. Als sociale huisvestingsmaatschappijen geen garanties krijgen voor goede nazorg, dan zijn zij niet zo snel geneigd om actief mee te werken aan een gericht toewijzingsbeleid. Het verleden heeft hun geleerd dat dit soms voor moeilijkheden zorgt. Een essentieel element is bijvoorbeeld de terugvalmogelijkheid. Wat gebeurt er als iemand niet in staat blijkt om het in zijn eentje te redden?

Stel dat men de inspanning doet om die mensen, eventueel bij voorrang, een plaats te geven, en het zou voor die mensen en voor de omwonenden niet lukken, dan zou het vanuit het oogpunt van de sociale huisvesting een geruststelling zijn indien die mensen een terugkeergarantie zouden hebben binnen de geestelijke gezondheidszorg. Daardoor zouden de sociale huisvestingsmaatschappijen de mogelijkheid krijgen om met minder zorgen mensen op te vangen. Het verleden heeft ons immers geleerd dat het soms wel en soms niet lukt. Begeleiding is daarbij essentieel. Een eventuele terugkeer naar de residentiële zorg mag ook niet worden uitgesloten.

Wat het nieuwe huursubsiestelsel betreft, maken bewoners van beschut wonen die zo'n initiatief willen verlaten en in aanmerking komen voor een installatiepremie, veel meer kans op een huursubsidie dan in het oude stelsel dankzij de aanpassingen die in 2007 zijn doorgevoerd. De middelen van die huursubsidie zijn natuurlijk eerder beperkt. We proberen voorrang te geven aan het criterium woonbehoeftigheid.

Het stelsel van 2007 is in wezen een verhuissubsidie die focust op een verbetering van de woonsituatie. Daarbij zijn er drie belangrijke delen: van een niet-conforme woning naar een conforme woning, van onaangepast wonen naar aangepast wonen en van dakloosheid naar conform. Ook hier geldt dakloosheid dus als een belangrijk criterium. De doelgroep waar wij het over hebben, komt in dat stelsel in aanmerking voor een huursubsidie wanneer die ook in aanmerking komt voor een installatiepremie. Het klopt dat niet iedereen die uit beschut wonen komt, daarvoor in aanmerking komt.

Wanneer we de regelgeving daarover opnieuw willen aanpassen, zodat wie uit beschut wonen komt en niet in aanmerking komt voor een installatiepremie, toch een huursubsidie zou krijgen, dan houdt dat automatisch een verbreding van de doelgroep in waarvoor wij vandaag nog niet de budgettaire middelen hebben. Ik wil dit niet principieel afwijzen, maar op heden zijn de middelen voor zo'n uitbreiding niet beschikbaar. Ik zal in het kader van de evaluatie die we maken over de subsidiestelsels laten berekenen wat het zou kosten indien die doelgroep in die zin zou worden verruimd. Wanneer de Vlaamse overheid dan wat meer budgettaire armslag heeft, weten we welke budgetten daarvoor nodig zijn. Gaat het over een eerder beperkt budget, dan ligt dat sneller binnen de mogelijkheden dan wanneer het een bijzonder groot budget betreft. Ik kan dan ook op basis van die werkelijke cijfers en gegevens het gesprek aangaan met minister Vandeuren. We zullen een aantal prioriteiten moeten bepalen. Ook met het geld dat vrijkomt, zullen we moeten kiezen waar de noden het grootst zijn.

Mevrouw Heeren, u had het over het inschrijven op een wachtlijst voor een sociale huurwoning. Vanzelfsprekend ook dan kan men recht krijgen op die huursubsidie. Veel mensen in residentiële zorg zijn vaak te weinig geïnformeerd of het is op dat moment niet hun grootste zorg. Het is dan ook mogelijk dat zij nog niet zijn ingeschreven op zo'n wachtlijst. Het kan voor hen interessant zijn om dat wel te doen.

Tot slot is er de lokale concentratie van mensen die dergelijke hulp en bijstand nodig hebben. De residentiële opvangplaatsen zijn her en der verspreid. Ik trek een beetje de analogie met de asielzoekers. Ook daarvoor willen een aantal steden hun deel doen. Zij kreunen echter onder het feit dat blijkbaar iedereen naar hun stad komt. Zij willen graag dat alle steden en gemeenten een inspanning doen. Zo kan die inspanning beter worden gespreid en is een meer solidaire aanpak mogelijk.

Hoe we dat moeten doen, is niet eenvoudig. Enerzijds is er het recht op vrije woonkeuze van mensen. Anderzijds is het zo dat de burgemeesters die minder zorg vragen en krijgen, niet staan te springen om meer mensen te onthalen. Er is soms een gebrek aan solidariteit tussen gemeenten onderling, gemeenten die veel doen en gemeenten die wat minder doen. We moeten nadenken over hoe we daarmee moeten omgaan, samen met minister Bourgeois.

De vraag is hoe we ervoor kunnen zorgen dat steden en gemeenten op een solidaire en faire manier een aantal lasten die wij belangrijk vinden, gezamenlijk kunnen dragen. Voor een gemeente die een grote instelling voor residentiële zorg op haar grondgebied heeft, is het moeilijk om er alleen voor te zorgen dat al die mensen goed terechtkomen. We moeten een manier zoeken om desnoods via een plicht naburige gemeenten ook hun deel te laten doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Die psychiatrische patiënten vormen een afzonderlijke problematiek waarmee een aantal steden en gemeenten worden geconfronteerd. Ik weet niet of het toeval is, mevrouw Heeren, maar in Sint-Truiden en Zoersel zijn de grootste twee instellingen van Vlaanderen gevestigd. We worden daar dan ook geconfronteerd met specifieke problemen.

Ik denk dat de vergelijking met asielzoekers en de plicht voor gemeenten niet helemaal kan worden doorgetrokken. Ik ben burgemeester in een gemeente met een psychiatrisch ziekenhuis met meer dan 900 bedden. Dat betekent dat er dagelijks bijna 1000 patiënten verblijven of ambulante worden behandeld van wie er velen om een of andere reden totaal geïsoleerd zijn. Is de opname er eerst? Is een depressie de oorzaak van het isolement? Het doet er niet toe. We merken heel vaak dat die mensen geen stad of gemeente hebben waar ze naar kunnen teruggaan. Je kunt andere gemeenten wel verplichten om zulke mensen op te nemen, maar het is niet erg realistisch. Die mensen lopen zo'n groot risico op vereenzaming en blijven toch graag in de omgeving van de geborgenheid van de grote zorginstelling en doen graag een beroep op activiteiten van het dagcentrum. Het is ook onze bekommernis dat mensen die uitstromen, via beschut wonen naar zelfstandig wonen, niet vereenzamen. Het is ook de reden dat mensen vaak terugkomen naar de instelling, vertellen de verantwoordelijken. Dat moeten we toch in ogenschouw nemen.

Ik vind het spijtig dat heel veel van die mensen geen beroep kunnen doen op een installatiepremie. Ze moeten zich op een wachtlijst inschrijven, maar men kan niet weten dat men over vijf jaar ziek zal worden. We weten ook dat men hoe langer hoe meer – en terecht – sneller wil doorstromen van residentieel wonen naar beschut wonen of zelfstandig wonen. De opnames worden korter en de termijnen van inschrijving worden dus ook korter.

Door het feit dat ze geen installatiepremie kunnen krijgen en dus geen huursubsidie kunnen krijgen en geen toegang hebben tot sociale huurwoningen, blijven ze langer in beschut wonen waardoor anderen minder snel kunnen doorstromen naar beschut wonen. Dat willen we toch ook niet.

Minister, ik wil u heel uitdrukkelijk vragen om een oplossing te zoeken voor het feit dat die mensen vaak geen beroep kunnen doen op een huursubsidie.

Minister Freya Van den Bossche: Er zijn een aantal projecten 'Wonen-Welzijn', onder meer in Antwerpen en in Izegem, waarin men in een regelluwe omgeving een aantal experimenten doet. In Izegem hebben we gevraagd om het terugkeerconcept op te nemen in het project. Dat betekent dat de sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) bereid is om een

inspanning te doen om de mensen te laten instromen, met de belofte dat als het niet goed lukt, die ex-patiënten kunnen terugkeren naar de residentiële zorg. We zullen uit de evaluatie van deze proefprojecten veel kunnen leren over de samenwerking tussen Wonen en Welzijn. De SHM's willen die sociale rol op zich nemen – met een goede mix, want het is voor bijna ieder van ons belangrijk dat het concept van volkshuisvesting bewaard blijft – maar ook de geruststelling dat de patiënt terug kan naar de residentiële zorg als het niet goed lukt. Als uit het proefproject zou blijken dat zoiets kan werken, dan zouden minister Vandeurzen en ik zoiets kunnen formaliseren zodat meer SHM's kort op de bal kunnen spelen zonder zorgen over potentiële moeilijkheden bij het wonen zelf.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Begeleiding van die mensen is inderdaad heel belangrijk. Nazorg is cruciaal. Ik kijk ook uit naar de resultaten van de projecten.

Ik zou aan mijn collega willen zeggen dat die mensen vandaag wel ergens in Vlaanderen wonen. Er zijn 308 gemeenten in Vlaanderen. Die mensen hebben iets in hun leven meegemaakt waardoor ze geconfronteerd worden met een geestelijke stoornis. Ze worden opgevangen. Mijn stad heeft de grootste sociale economie van Vlaanderen, maar er zijn grenzen aan de opvang. Ik wil spreiding benadrukken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de Vlaamse regelgeving in de sociale woningbouw - 728 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, collega's, ik had graag een vraag gesteld naar aanleiding van voorbereidingen van ontwerpen voor sociale woningbouw.

Het besluit van de Vlaamse Regering houdende de procedure voor de planning, de vaststelling en de goedkeuring van de uitvoeringsprogramma's in het kader van de planmatige realisatie van sociale woonprojecten en houdende de financiering van verrichtingen in het kader van sociale woonprojecten vermeldt in artikel 50, punt 1: "Paragraaf 1. Op voorstel van de VMSW en na voorafgaande mededeling aan de Vlaamse Regering stelt de minister de technische normen vast waaraan sociale woningen en sociale kavels moeten voldoen. Paragraaf 2. Zolang de minister geen technische normen heeft vastgelegd overeenkomstig paragraaf 1, gaat de VMSW na of voldaan is aan de technische normen opgenomen in de volgende documenten (...)." Deze 'ABC-normen' bevatten gedetailleerde opsommingen over hoe een sociale woning er moet uitzien. Deze richtlijnen worden – en daar ligt het probleem – dogmatisch geïnterpreteerd, zonder de realiteit van bouwen in het achterhoofd.

Ik stoffeer deze problematiek met een aantal voorbeelden. De C-2008 reguleert de oriëntatie van leefruimtes in sociale woningbouw: "Goede oriëntatie en bezonning, geen uitsluitend noordelijke oriëntaties voor leefruimten." Recent kregen drie projecten in Midden-West-Vlaanderen geen goedkeuring van de sector architecten en het diensthoofd en uiteraard de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zelf omdat de leefruimtes noordelijk georiënteerd waren. Nochtans waren dat weloverwogen keuzes van lokale partners: de architecten, de SHM's en de lokale overheden. Die projecten kregen hun goedkeuring.

Ik wil even aantonen dat de dogmatische logica die men hanteert, ertoe leidt die men soms goede projecten niet goedkeurt. Ik doe dat aan de hand van drie voorbeelden van afgewezen projecten. Bij een eerste project wou men de leefruimtes aan de voorzijde – de noordkant – inplanten. De appartementen, die twee slaapkamers zullen hebben, zullen immers vooral een

ouder publiek huisvesten. Ouderen, die niet altijd erg mobiel zijn, zien graag uit op de straat en de voorbijgangers. De leefruimte aan de achterzijde plaatsen zou ertoe leiden dat de bewoners zouden uitkijken op parkeerboxen. Een tweede project betreft een meergezinswoning, met zowel aan de voor- als de achterzijde een straat. De architect wou de leefruimtes aan de noordkant plaatsen omdat daar een grote groenzone ligt. Bovendien zouden aan de zuidkant conflicten inzake respect voor de privacy en een inkijk kunnen ontstaan. Tijdens de architectuurwedstrijd was de jury bijzonder lovend over de visie van de architect, maar de architecten van de VMSW deelde die mening niet.

Een derde project beoogde het bouwen van een appartement in L-vorm. Om drie redenen werd gekozen voor een inplanting van de leefruimtes aan de voorzijde: de specifieke vorm houdt achteraan te weinig ruimte over voor een woonkamer, een inplanting van de leefruimtes aan de achterkant zou voor veel meer inkijk zorgen, voldoen aan de opmerkingen van de VMSW zou betekenen dat een heleboel appartementen moeten sneuvelen, hoewel de gemeente akkoord gaat om in de verkaveling in 17 appartementen als 'sociale last' te voorzien.

Deze voorbeelden – en er zijn er nog meer – tonen aan dat men niet van die heilige regel afwijkt. In de stad is het nochtans niet altijd mogelijk om alle appartementen een goede oriëntatie te geven. Bouwprojecten moeten immers tussen twee gemeenschappelijke muren en de straat worden ingepast. Er zijn dus nogal wat problemen. Uit deze voorbeelden blijkt een laag vertrouwen van de beoordelaars van de VMSW in onze Vlaamse architecten en in de keuzes van de lokaal verankerde SHM's.

Het Grond- en Pandendecreet beoogt een groter aanbod. In de vorige vraag is nogmaals benadrukt hoe belangrijk dat is. Alles wordt in het werk gesteld om volledig te voldoen aan de ABC-normen, met grote vertragingen tot gevolg. Nochtans kan het anders, zonder kwaliteitsverlies. U weet ook dat ouderen nogal eens klagen over leefruimtes die naar het zuiden georiënteerd liggen, want voor hen is dat dikwijls te warm. Zij moeten dan extra zonnewering aanbrengen. Zij klagen dat hun behangpapier of gordijnen verschieten. Moeten die normen wel worden gehandhaafd?

Waarom werd geopteerd voor gedetailleerde ABC-normen en een rigide houding ten aanzien van die normen? Conform het aangehaalde besluit kunt u de technische normen voor sociale woningen en kavels vastleggen. Het besluit dateert van 2008. Het dateert uit de vorige legislatuur. Omdat u en uw voorganger geen technische normen vastlegden, heeft de VMSW zelf een oplossing uitgewerkt, maar men treedt te rigide op. Zult u de technische normen aanpassen, met de realiteit van bouwen vandaag in het achterhoofd? Zult u in mogelijkheden voorzien om, mits onderbouwde argumentatie en begrip voor de realiteit, af te wijken van die normen?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Voorzitter, minister, collega's, ik moet melden dat dit probleem met de VMSW zich in Brugge niet voordoet. Er kan wel een conflict ontstaan omdat in het bestuur van veel steden schepenen en raadsleden zetelen die ook een zeer belangrijke rol spelen in de sociale huisvestingmaatschappijen. De maatschappijen willen op een stuk grond zo veel mogelijk woningen realiseren. Ik begrijp dat, want dat brengt op, en met die middelen kunnen zij dan opnieuw in woningen investeren. Ten behoeve van de goede ruimtelijke ordening worden natuurlijk andere maatstaven gehanteerd. En een goede ruimtelijke ordening schrijft voor dat er op dat vlak geen twee maten en gewichten worden gehanteerd, want dat zou ertoe leiden dat de zwakkeren in de samenleving een minder goede regeling zouden krijgen.

Ik kan begrijpen dat u zegt dat u de mensen vanuit hun leefkamer een uitzicht op de straat wilt geven. Wij bespreken die zaken op het driepartijenoverleg, en meestal ook op voorhand met de VMSW. Wij moeten bij de bouw ook rekening houden met de energiefactuur van mensen met een laag inkomen. De maatschappijen willen vaak geen ondergrondse parkeergarages bouwen.

Wij in Brugge zijn er vooral voorstander van dat er bij grote projecten veel groen ontstaat en dat er ondergronds wordt geparkeerd, zodat er een kwalitatieve buitenomgeving ontstaat, zodat mensen die het moeilijk hebben, niet op parkeerboxen of bovengronds parkeren moeten kijken. Wij stellen dezelfde eisen bij de private ontwikkeling als bij de sociale woningbouw. De sociale bouwmaatschappijen zeggen soms dat ze forfaitair maar zoveel krijgen om in een garage te voorzien en dat het ondergronds bouwen dat te duur maakt. Dat zijn discussies waar ik vanuit Ruimtelijke Ordening geen mening over kan hebben, omdat het financiële aspect geen impact mag hebben op de ruimtelijke ordening. Daarom vraag ik dat u dat eens zou meenemen, om toch tot een goede ruimtelijke ordening te komen en misschien grotere budgetten zou inzetten op ondergronds parkeren in plaats van bovengronds, zodat je niet tot dergelijke situaties komt.

Ik blijf bepleiten dat de raden van bestuur van sociale bouwmaatschappijen niet langer gepolitiseerd mogen worden. Dat komt echt niet ten goede aan de ruimtelijke ordening en het beleid van steden, en zeker van kleine gemeenten, waar er soms een absolute meerderheid is en waar de mensen die over een vergunning moeten oordelen, ook nog eens de plak zwaaien in een bouwmaatschappij. Dat is geen goede gang van zaken.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, collega's, ik ben ervan overtuigd dat we het er allemaal over eens zijn dat we kwaliteit moeten vragen van sociale woningen die we in Vlaanderen bouwen. We investeren daar ook veel middelen in. We moeten als overheid ook een voorbeeld stellen. We moeten blijven streven naar betaalbare kwaliteit.

Voor de invulling van de technische normen val ik in eerste instantie terug op de VMSW. De ABC, waar u naar verwijst, is een bundeling van alle normen en richtlijnen die in dat verband in het verleden zijn opgemaakt. Het staat vast dat daarin waardevolle stukken zitten, die in de bouw ook buiten de sociale huisvesting als referentie worden gehanteerd. Ik denk aan het Vlaamse architectuuronderwijs, waar ook gebruikt wordt gemaakt van de technische richtlijnen van dat ABC. Dat wijst erop dat er zeker ook positieve aspecten aan verbonden zijn.

Wat nu specifiek de technische normen betreft, zijn er een aantal zaken die strikt bindend zijn en een aantal andere die dat veel minder zijn en waar dus een zekere interpretatiemogelijkheid is. De energieprestatie van nieuwe woningen bijvoorbeeld, maar ook de minimale oppervlakte aan leefruimte waarover men moet kunnen beschikken, is strikt bindend. Dat er voldoende lichtinval is in de leefruimte van een woning, is essentieel, maar een ideale oriëntatie van de leefruimte naar het zuiden is natuurlijk veeleer een aanbeveling dan een strikte noodzaak. De oriëntatie van de woning kan volgens mij dan ook niet als enige element worden aangegrepen om een ontwerp af te keuren, tenzij er natuurlijk veel gemakkelijkere of betere oplossingen op dat vlak zouden zijn. Dat is inderdaad niet altijd mogelijk. Soms zijn er goede redenen voor uitzonderingen, zoals een beter uitzicht of een simpele onmogelijkheid tot een andere oriëntatie.

Ik ben er voorstander van om duidelijke richtlijnen te hanteren en betaalbare en kwaliteitsvolle woningen te garanderen, maar dat betekent volgens mij niet dat die richtlijnen te rigide moeten worden toegepast. De toepassing van kwaliteitsvereisten is een afweging. Het is geen zuivere toets aan een checklist van regels. Dat kan ook niet. We zouden overigens onmogelijk een complete lijst kunnen maken die niet interpreteerbaar is als het gaat om zoiets als de bouw van sociale woningen.

Voor zover mij tot op heden gemeld is, is dat ook wat in de praktijk wordt nagestreefd. De eerste woningen bijvoorbeeld die via het grond- en pandenbeleid alle deelattesten hebben doorlopen, wijken ook op een aantal punten af van de richtlijnen, terwijl die plannen toch als kwalitatief en economisch gunstig zijn beoordeeld. Dat is toch een goed teken. Dat gebeurt ook vaker. Ik stel vast dat, toen er een insteek werd gevraagd over de problematiek van de doorlooptijden van de projecten, de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen

(VVH) op dat moment geen melding heeft gemaakt van vertragingen door adviezen bij ontwerpen. Wat u mij meldt, is dus iets wat ons nog niet eerder ter ore is gekomen. Daarmee ontken ik niet dat het zou bestaan, het is alleen het eerste teken dat daarmee verband houdt. Ik zou daaruit durven te concluderen dat het op zijn minst geen algemene problematiek is.

Ik heb de dossiers waarop ik dacht dat u zich zou baseren, laten nakijken. Men heeft ons daarover informatie overgemaakt. Ik neem aan dat we daar nu niet verder op moeten ingaan, maar er zouden meerdere redenen zijn waarom men heel concreet negatief heeft geadviseerd dan alleen die oriëntatie. Als u wilt, kan ik u daar informatie over bezorgen. Dat hoeft geen voorwerp uit te maken van dit gesprek. Men zou daar in elk geval die filosofie gevolgd hebben.

De gangbare praktijk is dat, als er een negatief advies wordt gegeven van een architect van de VMSW, dat ook nog eens wordt voorgelegd aan een tweede architect. Die kan anders adviseren of het eerste advies bekrachtigen. Als die tweede architect ook negatief adviseert, is dat het uiteindelijke eindoordeel. Dat is de gangbare praktijk, maar die is niet geformaliseerd. Ik kan die gerust formaliseren, mocht u dat wenselijk vinden. Ik kan opdracht geven aan de VMSW om dat standaard te gaan doen. Als dat niet zorgt voor vertragingen, wil ik dat best bekijken. Het enige waar ik bang voor ben, is dat, indien we zouden beginnen met het instellen van allerlei beroepsprocedures, we weer vertrokken zijn voor een aantal maanden meer in de doorlooptijden. Daar zijn we niet bij gebaat.

Het laatste essentiële element is dat de bestaande normen continu moeten worden geëvalueerd en geactualiseerd. Het kan best zijn, in functie van de vlotte toepasbaarheid, dat we een aantal normen moeten aanpassen. Mijn eerste zorg is dat er sneller kan worden gebouwd. Ik zou daarvoor terugvallen op de VMSW, maar ik zou ook een reflectie van derden vragen. De bedenkingen vanuit de sector, niet enkel van die van de sociale huisvesting maar heel de bouwsector, zijn heel welkom. Ik wil de doorlooptijden verkleinen. Ik heb de VMSW ook al laten weten dat ik in de toekomst resultaatgericht wil financieren: in functie van de doorlooptijd zullen zij meer of minder worden gefinancierd. Dat zal een belangrijke incentive vormen om er vaart achter te zetten.

Vanuit de praktijk kunt u mij allemaal helpen door me te wijzen op alle overbodige en onnodig vertragende zaken – of het nu gaat om ervaringen met private bouwheren, mevrouw Van Volcem, dan wel met sociale huisvestingsmaatschappijen. In functie daarvan wil ik ook dat ABC bekijken. Alles dat het vlotter toepasbaar kan maken, met behoud van kwaliteit van woningen, zal ik aanpassen. Er zijn geen taboes. Ik hou niet van de buitensporige controle vanuit de Vlaamse overheid, die voornamelijk vertragend werkt. We moeten een beetje vertrouwen hebben in lokale overheden en instanties. Als dat tijd oplevert voor de persoon die op zoek is naar een sociale woning, is dat dubbele winst. Mijn ego speelt totaal niet: hoe minder Vlaanderen moet doen, hoe beter ik het vind.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. U zegt dat u de ABC-normen eerder als een aanbeveling dan als een strikte noodzaak ziet. De ABC-normen zijn geen wetgeving, maar een handleiding of een bouwtechnische beschrijving, goedgekeurd en bekrachtigd door de raad van bestuur van de VMSW. Ik sta met u achter het feit dat er duidelijkheid moet zijn. Er moeten kwaliteitsvereisten zijn. Ik zou wel graag eens met u en met enkele mensen van de raad van bestuur van de bouwmaatschappij deze projecten bespreken, om duidelijk te maken waarover het in werkelijkheid ging. Dan kunt u met mij zien dat het te rigide werd beoordeeld. U hebt daarnaar geïnformeerd. We gaan er inderdaad beter nu niet op in.

Ik ben ook bang dat we vertraging zullen oplopen door uw voorstel om op het advies van de eerste architect een advies van een tweede architect te laten volgen. Het zou de procedure nog strenger maken. Het is een gerenommeerd architectenbureau, dat zelfs meerdere prijzen haalde in het buitenland. Het gaat niet over ruimtelijke ordening. Het is een gevel in een

straat, met twee wachtgevels aan weerszijden. Het kan niet simpeler. Ik blijf op mijn honger. U wilt de ABC-normen verder hanteren. Ik ben daar ook voor, maar te rigide optreden, geeft problemen. Er komen nieuwe, jonge architecten toe op de VMSW. Ik heb tegen niemand iets. Iedereen moet de stiel kunnen leren. Maar een bekend architectenbureau kijkt hoe het project het best kan worden gerealiseerd en zij keuren dat zomaar af. Dat vind ik spijtig.

Ik dacht dat u zelf technische normen zou vastleggen, minister. Die mogelijkheid is gecreëerd in het besluit van de Vlaamse Regering. Ik begrijp dat u de ABC-normen blijft hanteren, maar meer als aanbeveling dan als strikt op te volgen normen.

Mevrouw Veerle Heeren: De vraag is terecht. Het is een gezamenlijke bekommernis. We willen vooruit. We willen dat geld in het kader van het grond- en pandenbeleid kunnen gebruiken. Minister, ik ben bijzonder verheugd dat dat ABC een hulpmiddel is, waar je flexibel mee kunt omgaan. Kwaliteit staat voorop. Dat is de zorg van ons allemaal. Maar als we meer autonomie willen geven aan de actoren die bouwen, moeten zij wel de tools hebben. Dat ABC is dan niet de wetgeving bij uitstek. Het moeten aanbevelingen zijn.

Dat ABC is heel waardevol. Bij het debat over toegankelijkheid en meegroeiwonen hebben we zelf gevraagd dat mee te nemen in sociale woningbouw. Het moet wel een hulpmiddel blijven, waarmee flexibel kan worden omgegaan. Het is een kwaliteitsstandaard, maar mag niet tijdsrovend zijn of de kostprijs fel doen stijgen.

Minister Freya Van den Bossche: Het ABC is er ook gekomen na de woningen van Domus Flandria. Het is wel nodig dat we richtsnoeren hebben voor het bouwen van degelijke sociale woningen.

Ik zie zeer veel zaken in het ABC als aanbevelingen. Sommige zijn wel dwingend, zoals de EPC-normen (energieprestatiecertificaat). Dat zult u niet betwisten. Het zou misschien interessant zijn dat ik de VMSW vraag de huisvestingsmaatschappijen en de schepenen van Wonen aan te schrijven om hun te vragen welke zaken concreet voor vertraging zorgen op het terrein.

Ik merk toch ook uit wat ik nu hoor, dat een aantal zaken die door de belangenverenigingen naar voren worden geschoven, ietwat gefilterde informatie bevatten. Dat is ook logisch: men moet ergens een keuze maken. Hoe meer informatie uit de praktijk, hoe liever ik het heb.

Ik zou de raad van bestuur van de VMSW willen vragen om daar een discussie over te houden naar aanleiding van een rapport daarover, waarbij het volgens mij ook mogelijk moet zijn dat een aantal mensen zelfs een voorstelling komen geven van een aantal cases die helemaal zijn fout gelopen. Daarmee kunnen zij duiden waar de knopen zich precies bevinden.

Twee zaken zijn belangrijk. Het moet voldoende kwaliteitsvol zijn. We willen niet opnieuw woningen bouwen die na tien jaar voor grote problemen zorgen. Daarnaast moet het ook sneller gaan. Ik ben het beu dat dat allemaal zo lang duurt. Ik geloof niet dat dat niet anders kan. Ik geloof niet dat dat zo traag moet gaan. We zijn daar allemaal partners, zowel de lokale overheden als de Vlaamse overheid. We zullen de VMSW echter mee moeten responsabiliseren. Moeten we daarvoor de ABC-normen wijzigingen? Dan is dat zo. Moeten we iets anders doen? Dan is dat ook zo.

Mevrouw Van Volcem, het lijkt me zinvol te kijken naar de financiering van die garages en na te gaan hoe het verschil in financiering van bovengrondse garages zich verhoudt tot die van ondergrondse garages. Dat is immers niet zoals het hoort. Om redenen van goede ruimtelijke ordening kan het heel zinvol zijn dat er aan ondergronds parkeren wordt gedacht. Als de financiering dat nagenoeg onmogelijk maakt voor de huisvestingsmaatschappijen, kunnen we kwaad naar hen kijken, maar zij kunnen daar zelf ook niet veel aan doen op dat moment. We moeten die zaak misschien eens herbekijken. Ik zal daartoe de opdracht geven.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Ik ben tevreden het antwoord, minister. U wilt effectief kijken hoe een verbetering mogelijk is. We willen de doorlooptijden korter maken en meer kwaliteitsvolle sociale woningen aanbieden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■